Lietas Nr. C68322919

Lietvedības Nr. CA-0374-25/22

ECLI:LV:RAT:2025:0506.C68322919.30.S

**Rīgas apgabaltiesa**

**SPRIEDUMS**

**Latvijas Republikas vārdā**

Rīgā 2025.gada 6.maijā

Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:

tiesnese referente Kristīne Zdanovska,

tiesnese Olita Blūmfelde,

un tiesnese Sarmīte Vamža,

ar tiesas sēžu sekretāri Lieni Kaušu un Annu Elizabeti Palmu

piedaloties prasītājas /Persona B/ maksātnespējas procesa administratora Vigo Krastiņa pilnvarotajiem pārstāvjiem zvērinātiem advokātiem Andrai Bērzkalnei un Andrejam Guļajevam, atbildētāju /Persona A/ pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Dāvim Volksonam, /Nosaukums A/ pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Ingunai Lambertei un akciju sabiedrības „Citadele banka” pilnvarotajam pārstāvim /Persona O/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu maksātnespējīgās /Persona B/ maksātnespējas procesa administratora Vigo Krastiņa prasībā pret /Persona A/, /Nosaukums A/, un akciju sabiedrību „Citadele banka”, ar trešo personu AS „Swedbank”, par parāda piedziņu, pirkuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu, īpašuma tiesību atzīšanu, hipotēkas atzīšanu par spēkā neesošu un tiesību vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu atzīšanu sakarā ar /Persona A/ un /Nosaukums A/apelācijas sūdzībām par Rīgas pilsētas tiesas 2024.gada 6.jūnija spriedumu.

## Aprakstošā daļa

[1] 2019.gada 20.martā maksātnespējīgās /Persona B/ maksātnespējas procesa administrators Vigo Krastiņš cēla tiesā prasību pret /Persona A/, /Nosaukums A/ un AS “Citadele banka” par parāda piedziņu, pirkuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu, īpašuma tiesību atzīšanu, hipotēkas atzīšanu par spēkā neesošu un tiesību vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu atzīšanu.

Pamatojoties uz Civillikuma 1., 927., 994., 1306., 1404., 1415., 1427., 1438., 1480., 1587., 1592., 1652., 1811., 1828., 1838., 1934., 1943. pantu, Maksātnespējas likuma 5., 12., 92., 93., 134., 137., 143. pantu un Zemesgrāmatu likuma 97. pantu, lūgts tiesu:

- piedzīt no /Persona A/ par labu /Persona B/ parādu 400 000 EUR;

- atzīt par spēkā neesošiem no noslēgšanas brīža 2010.gada 24.septembrī un 2010.gada 4.oktobrī starp /Persona A/ un /Nosaukums A/ noslēgtos nekustamā īpašuma /Adrese A/ pirkuma līgumus;

- dzēst zemesgrāmatas nodalījumā ierakstus un atzīt /Persona A/ īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /Adrese A/;

- atzīt par spēkā neesošu no tās reģistrācijas brīža hipotēku uz /Nosaukums A/ piederošo nekustamo īpašumu /Adrese A/, kas ierakstīta zemesgrāmatā par labu AS "Citadele banka";

- atzīt /Persona B/ tiesības pēc sprieduma labprātīgas izpildes termiņa notecēšanas vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu /Adrese A/;

- noteikt /Persona B/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% gadā no piedzītās pamatparāda summas.

[1.1] Prasības pieteikumā norādīts, ka ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 19.aprīļa spriedumu civillietā Nr. C68305018 pasludināts /Persona B/ maksātnespējas process un par maksātnespējas procesa administratoru iecelts Vigo Krastiņš.

[1.1.2] 2007.gada 15.novembrī starp /Persona H/ kā aizdevēju un /Persona A/ kā aizņēmēju noslēgts aizdevuma līgums kā notariālais akts, saskaņā ar kuru /Persona A/ izsniegts aizdevums 400 000 EUR apmērā skaidrā naudā un naudas saņemšanas faktu apliecina /Persona A/ paraksts uz aizdevuma līguma.

Puses bija vienojušās, ka, iestājoties nosacījumam, proti, kad nekustamais īpašums /Adrese C/ tiks reģistrēts uz SIA /Nosaukums B/ vārda, /Persona H/ tiesīgs prasīt parāda summas samaksu, vēršot piedziņu uz visu /Persona A/ piederošo kustamo un nekustamo mantu, kā arī vērtspapīriem, ja /Persona A/ nokavējis parāda atmaksu kaut par vienu dienu. Tāpat aizdevuma līgumā noteikts, ka /Persona H/ būs tiesības prasīt no /Persona A/ aizdevuma summas atgriešanu tikai vienīgi gadījumā, ja nekustamais īpašums tiks reģistrēts uz SIA /Nosaukums B/ vārda.

2007.gada 19.decembrī SIA /Nosaukums B/ nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /Adrese C/. Tādējādi konstatējams pamats prasīt no /Persona A/ no aizdevuma līguma izrietošo saistību izpildi.

/Persona A/ no aizdevuma līguma izrietošās saistības neizpildīja līgumā noteiktajā termiņā, tas ir, līdz 2008.gada 1.oktobrim, tādējādi pieļaujot saistību izpildes nokavējumu.

[1.1.3] 2008.gada 1.decembrī starp /Persona H/ kā dāvinātāju un /Persona D/ kā apdāvināto noslēgts dāvinājuma līgums, saskaņā ar kuru /Persona H/ uzdāvināja /Persona D/ savas prasījuma tiesības pret /Persona A/, kas izriet no aizdevuma līguma.

[1.1.4] 2011.gada 14.novembrī starp /Persona D/ kā cedentu un /Persona B/ kā cesionāru noslēgts cesijas līgums, saskaņā ar kuru /Persona D/ nodeva (cedēja) /Persona B/ prasījuma tiesības pret /Persona A/, kas izriet no aizdevuma līguma ar visām pie aizdevuma līguma piederīgām blakus tiesībām. Līdz ar to /Persona B/ ieguva prasījuma tiesības pret /Persona A/ par aizdevuma parāda samaksu.

[1.1.5] Prasītājas maksātnespējas procesa administrators bija nosūtījis /Persona A/ brīdinājumu par saistību izpildi, kurā lūdza samaksāt no aizdevuma līguma izrietošo parādu.

Atsaucoties uz brīdinājumu, saņemta pilnvarotās pārstāves atbilde, kurā norādīts, ka brīdinājums uzskatāms par nepamatotu un nekorektu, jo visas saistības, kas izriet no aizdevuma līguma, noilgušas 2018.gada 1.oktobrī saskaņā ar Civillikuma 1895.pantu un /Persona A/ līdz brīdinājuma saņemšanai iepriekš nav saņēmis no /Persona H/ nevienu atgādinājumu ar pieprasījumu izpildīt saistības, kas izriet no aizdevuma līguma, kā arī līdz šim brīdim nedz /Persona H/, nedz /Persona D/, nedz /Persona B/ nav informējuši /Persona A/ par no aizdevuma līguma izrietošo saistību nodošanu citam kreditoram.

Līdz brīdinājumā noteiktajam termiņam, tas ir, 2018.gada 16.novembrim /Persona A/ nesamaksāja tajā pieprasīto parādu.

[1.1.6] Maksātnespējas likuma 143.panta pirmajā daļā noteikts, ka uz parādnieka mantu un tās pārvaldīšanas kārtību ir attiecināmi šā likuma XVI nodaļā ietvertie noteikumi, ciktāl šajā sadaļā nav noteikts citādi. Atbilstoši Maksātnespējas likuma 92.panta pirmās daļas 3.punktam par parādnieka mantu šā likuma izpratnē tostarp uzskatāma saskaņā ar šā likuma 93.pantu atgūtā manta. Savukārt atbilstoši Maksātnespējas likuma 93.panta pirmās daļas 1.punktam atgūtā manta šā likuma izpratnē ir naudas līdzekļi, kā arī cita manta, kas iekļauta parādnieka mantā juridiskās personas maksātnespējas procesa laikā, pamatojoties uz prasījuma tiesībām pret trešajām personām.

Maksātnespējas likuma 134.panta otrās daļas 2.punktā noteikts, ka pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas tiesības rīkoties ar visu parādnieka mantu iegūst administrators, bet Maksātnespējas likuma 137.panta 9.punktā noteikts, ka pēc fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas un bankrota procedūras uzsākšanas administrators atgūst debitoru parādus.

Saskaņā ar Civillikuma 1587. un 1934.pantu /Persona A/ ir pienākums atmaksāt /Persona B/ parādu 400 000 EUR.

[1.2] Laikā, kad /Persona A/ jau bija iestājies pienākums izpildīt savas no aizdevuma līguma izrietošās saistības, /Persona A/ atsavināja vienīgo sev piederošo nekustamo īpašumu /Adrese A/.

[1.2.1] Īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /Adrese A/ nostiprinātas /Persona A/ uz 2007.gada 6. un 7.septembra pirkuma līgumu pamata. Nekustamais īpašums iegādāts par kopējo pirkuma maksas summu 80 000 latu, kas atbilst 113 829,70 EUR.

[1.2.2] 2010.gadā /Persona A/ pa domājamām daļām pārdeva nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, kurai īpašuma tiesības nostiprinātas zemesgrāmatā 2010.gada 18.oktobrī. /Persona A/ īpašumu pārdeva par kopējo pirkuma maksas summu 59 738 latu, kas atbilst 84 999,52 EUR.

Prasītāja uzskata, ka, atsavinot nekustamo īpašumu, /Persona A/ ir rīkojies negodprātīgi, pretēji labas ticības principam, rīkojies ar mērķi apiet likumu, īpaši Civillikuma noteikumus par līdzēju pienākumu izpildīt ar līgumu uzņemtās saistības.

Atsavinot nekustamo īpašumu, prasītājai radītas negatīvas sekas, jo /Persona A/ atsavināja vienīgo sev piederošo nekustamo īpašumu un citas mantas viņam nav, uz ko prasītāja varētu vērst piedziņu sava prasījuma par parāda apmērā atmaksu apmierināšanai.

/Persona A/ uz /Nosaukums A/ savas subjektīvās tiesības ir izmantojuši veidā, kas formāli atbilst likuma burtam, proti, pirkuma līguma slēgšana pati par sevi nav aizliegta, taču nav pieļaujama neattaisnojamu mērķu sasniegšanai. Noslēdzot pirkuma līgumus laikā, kad /Persona A/ ir nenokārtotas parādsaistības, kas izriet no aizdevuma līguma, uz atsavināšanas brīdi pret kreditori /Persona D/ un vēlāk prasītāju, tika ignorētas šo personu pamatotās intereses uz sava prasījuma apmierināšanu, kas būtu iespējams, vēršot piedziņu uz nekustamo īpašumu /Adrese A/, ja tas nebūtu atsavināts. Tādējādi /Persona A/ un /Nosaukums A/, noslēdzot nekustamā īpašuma /Adrese A/ pirkuma līgumus, nav rīkojušies atbilstoši Civillikuma 1.pantā nostiprinātajam labas ticības principam.

Turklāt /Nosaukums A/ vienīgā amatpersona ir atbildētāja sieva. Nav saprotams, kāpēc Apvienotajā Karalistē reģistrēts uzņēmums iegādājas privātmāju Latvijā. No sievas norādītā intervijās, kuras publicētas medijos, izriet, ka ģimene dzīvo nekustamajā īpašumā, proti, tā ir ģimenes dzīvesvieta.

Tāpat nekustamais īpašums atsavināts pa domājamām daļām ar deviņu dienu starpību, lai izvairītos no tā, ka pašvaldība var izmantot pirmpirkuma tiesības.

Tas norāda uz to, ka darījumi slēgti ar mērķi izvairīties no saistību izpildes.

Civillikuma 1415.pants paredz, ka darījumi, kas pēc mērķa (darījumu dalībnieku iekšējā motīva) vērsti uz likuma apiešanu, nav spēkā.

Tādējādi prasītāja uzskata, ka nekustamā īpašuma /Adrese A/ pirkuma līgumi atzīstami par šķietamiem jeb fiktīviem, un tādējādi spēkā neesošiem.

[1.3] Nekustamajam īpašumam /Adrese A/ par labu AS "Citadele banka" nostiprināta hipotēka.

Prasītāja uzskata, ka apstākļos, ka nekustamā īpašuma pirkuma līgumi atzīstami par spēkā neesošiem, tie nevar izraisīt nekādas pirkuma līgumam atbilstošas saistošas tiesiskas sekas, tostarp tā izpilde nevar radīt lietas ieguvējam īpašuma tiesības uz to. Līdz ar minēto /Nosaukums A/ nebija tiesības rīkoties ar šo nekustamo īpašumu un apgrūtināt to ar lietu tiesībām. Tādēļ nekustamā īpašuma ieķīlāšana bija prettiesiska un hipotēka atzīstama par spēkā neesošu no tās reģistrēšanas brīža.

[2] Atbildētājs /Persona A/ paskaidrojumos norāda, ka prasību neatzīst.

[2.1] Saskaņā ar 2019.gada 29.janvāra notariālo aktu /Persona H/ apliecināja, ka /Persona A/ izpildīja saistības pret viņu 2013.gada decembrī. Tādējādi prasības celšanas brīdī nemaz nepastāvēja prasības priekšmeta.

Darījumi veikti piecus gadus pirms prasības celšanas, līdz ar to nav konstatējama vēlme izvairīties no saistībām.

Arī /Persona B/ vīrs ir cēlis prasību pret atbildētāju, kurā arī ticis noraidīts prasības nodrošinājums uz nekustamo īpašumu.

[2.2] Papildus paskaidrojumos norādīts, ka /Persona B/ maksātnespējas procesā sākotnēji netika norādīts uz prasījuma tiesībām, iespējams, apzinoties, ka tādu prasītājai nav. Tāpat uz izvairīšanos no saistību izpildes norāda laulību līguma slēgšana ar vīru un Spānijā iegādātā īpašuma slēpšana.

Ja prasītājai būtu tādas finansiālās grūtības, kādas aprakstītas maksātnespējas procesa pieteikumā, nav saprotams, kāpēc netika veiktas darbības parāda piedziņai. To, ka prasītāja apzinājās, ka viņai nav prasījuma tiesību, apliecina arī sarakste ar /Persona D/. Turklāt /Persona D/ ir apliecinājusi, ka starp pusēm nav noticis norēķins par cesiju.

Prasītāja nav iesniegusi nekustamā īpašuma vērtējumu uz darījumu veikšanas brīdi, līdz ar to nav pamatoti argumenti par pārdošanas cenu.

[2.3] Papildus paskaidrojumos norādīts, ka 2023.gada 2.novembrī ir stājies spēkā Rīgas apgabaltiesas 2023.gada 2.jūnija spriedums civillietā Nr.C68282822, kurā norādīts, ka cesijas līgums netika noslēgts līdz galam. Tāpat norādīts, ka /Persona A/ savas saistības ir izpildījis, tādējādi prasījumi pret viņu ir noraidāmi.

[3] AS "Citadele banka" paskaidrojumos norāda, ka prasību neatzīst.

Ķīlas līgumus noslēdza īpašnieks, kura īpašuma tiesības uz ķīlas līguma noslēgšanas brīdi bija reģistrētas zemesgrāmatā un saskaņā ar Civillikuma 994.pantu īpašniekam bija likumīgas tiesības rīkoties ar īpašumu, t. sk., ieķīlāt to.

Publiskas ticamības principam ir liela nozīme strīdos par īpašuma atsavināšanu, jo neierakstītas tiesības trešām labticīgam personām nav saistošas.

Bez tam, kā tas ir norādīts judikatūrā, tad pat atzīstot par spēkā neesošu pirmo darījumu, nevar izdarīt vispārinātu secinājumu, ka pilnīgi visi turpmākie darījumi ar šo īpašumu neapšaubāmi ir spēkā neesoši, nepētot, vai to dalībnieki ir labticīgi vai ļaunticīgi, jo ja jaunais īpašnieks vai ķīlas ņēmējs ir labticīgs ieguvējs, attiecībā uz viņu piemērojams labticīga ieguvēja aizsardzības princips.

Publiskās ticamības princips noteic, ka zemesgrāmatā ierakstītās tiesības tiešām pastāv, un apgalvojums par pretējo ir jāpierāda. Personai nav jāpārbauda sava labticība; tas jādara tam, kurš šo labticību apstrīd- tam jāpierāda personas ļaunticība.

[4] /Nosaukums A/ paskaidrojumos uz celto prasību norāda, ka to neatzīst.

[4.1] Laikā, kad /Nosaukums A/ iegādājās nekustamo īpašumu, ne atbildētājam, ne viņa sievai nebija saistības ar uzņēmumu. Tādējādi darījumi nevar tikt saistīti ar apstākļiem, ka atbildētājs censtos izvairīties no saistību izpildes. Darījumus slēdza ar atbildētāju nesaistītas personas.

Lai darījumi notiktu, bija nepieciešama atbildētāja kreditora AS "Swedbank" piekrišana, kas tika saņemta.

[4.2] Attiecībā uz pārdošanas cenu norādāms, ka nekustamais īpašums tika iegādāts cenu pīķī, bet pārdots krīzes apstākļos. Tādējādi arguments, ka īpašums pārdots par lētāku cenu, nekā nopirkts, ar mērķi noformēt fiktīvu darījumu, neiztur kritiku.

/Nosaukums A/ rīcībā nebija informācijas par atbildētāja kreditoriem, tikai AS "Swedbank", kas bija ierakstīts zemesgrāmatā. Tā kā kreditors piekrita pārdošanai, nevarēja rasties iespaids, ka atbildētājs cenšas izvairīties no saistību izpildes. /Nosaukums A/ ieguva nekustamo īpašumu labā ticībā.

Nav skaidrs, kāpēc prasītāja kā kreditors neizmantoja savas tiesības jau agrāk.

[5] Ar 2021.gada 29.novembra tiesas sēdes protokollēmumu lietā kā trešā persona bez patstāvīgiem prasītājiem atbildētāju pusē pieaicināta AS "Swedbank".

Iesniegumā tiesai AS "Swedbank" norāda, ka spriedums šajā lietā nevar aizskart AS "Swedbank" intereses.

Saskaņā ar 2010.gada 5.oktobra Darījuma konta līguma noteikumiem, kas noslēgts starp /Persona A/ kā pārdevēju un /Nosaukums A/ kā pircēju, AS "Swedbank" nodrošināja pakalpojumu, kur uzglabāja pircēja naudu kamēr tika veikts darījums, kura kārtību noteica pircējs un pārdevējs. Darījuma konts nodrošināja drošības garantiju kā pircējam, tā pārdevējam, jo banka izmaksāja naudu, šajā gadījumā dzēsa /Persona A/ saistības, kas izrietēja no 2004.gada 7.decembra aizdevuma līguma Nr.04-082628/PK tikai tad, kad darījums reāli notika un dokumenti bija iesniegti saskaņā ar darījuma konta līguma noteikumiem, kas šajā gadījumā arī tika izdarīts.

[6] Ar Rīgas pilsētas tiesas 2024.gada 6.jūnija spriedumu prasība apmierināta daļēji.

Piedzīts no /Persona A/ par labu /Persona B/ parāds 400 000 EUR.

Atzīti par spēkā neesošiem no noslēgšanas brīža 2010.gada 24.septembrī starp /Persona A/ un /Nosaukums A/ noslēgtais Pirkuma līgums par 1/2 domājamo daļu no nekustamā īpašuma /Adrese A/ un 2010.gada 4.oktobrī starp /Persona A/ un /Nosaukums A/ noslēgtais Pirkuma līgumu par 1/2 domājamo daļu no nekustamā īpašuma /Adrese A/.

Dzēsti Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./Numurs A/ ieraksti 15.1., 15.2., 15.3., 16.1., 16.2., 16.3. un atzītas /Persona A/ īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /Adrese A/.

Noraidīta prasība daļā par hipotēkas atzīšanu par spēkā neesošu no reģistrācijas brīža un tiesību atzīšanu pēc sprieduma labprātīgas izpildes termiņa notecēšanas vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu.

Spriedumā norādīti šādi argumenti

[6.1] Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka lietā nav strīda par turpmāk norādīto.

2007.gada 15.novembrī zvērināta notāre /Persona N/ taisījusi notariālo aktu - aizdevuma līgumu, kas noslēgts starp /Persona H/ kā aizdevēju un /Persona A/ kā aizņēmēju. Līgumā puses vienojušās, ka aizdevuma summa ir 400 000 EUR, to izmaksājot pa daļām skaidrā naudā. Izmaksas faktu apstiprina paraksts uz līguma. Aizdevuma summa tiek atmaksāta vai nu skaidrā naudā pret kvitējumu, vai ar pārskaitījumu uz norādīto bankas kontu. Vēlākais aizdevuma summas atgriešanas termiņš noteikts 2008.gada 1.oktobris.

Tāpat līguma 4.punktā noteikts, ka, iestājoties nosacījumam, aizdevējs ir tiesīgs prasīt parāda summas samaksu, vēršot piedziņu pret visu aizņēmējam piederošo kustamo un nekustamo mantu. Bet līguma 6.punktā noteikts, ka tiesības prasīt aizdevuma summas atgriešanu ir tikai vienā gadījumā – iestājoties nosacījumam.

Lietā nav strīda, ka nosacījums ir iestājies – nekustamais īpašums ar kadastra numuru /Numurs C/, /Adrese C/, tika reģistrēts uz SIA /Nosaukums B/ vārda. Minēto apliecina zemesgrāmatas izdruka.

Lietā nav strīda, ka /Persona A/ un /Persona F/ ir laulātie.

[6.2] No maksātnespējas procesa jēgas izriet, ka, pasludinot /Persona A/ maksātnespēju, /Persona A/ un viņa kreditoru attiecībās tika nodrošināts īpašs tiesisks statuss. Nepiesakot kreditora prasījumu maksātnespējas procesa laikā, kreditors riskē ar to, ka saistībai iestāsies noilgums un saistība izbeigsies, nesaņemot izpildījumu. Taču prasījuma pieteikšana ir brīvprātīga. Kreditors var prasījumu nepieteikt apzināti, pieļaujot labvēlību pret parādnieku, apzināti veicinot noilguma iestāšanos. Kreditoru pieteikšana maksātnespējas procesā ir kreditora apzināta rīcība darīt parādniekam zināmu, ka tas vēlas saņemt saistības izpildījumu.

Pirmās instances tiesa atzina, ka /Persona B/, piesakot savu kreditora prasījumu uz cesijas līguma pamata, veica apzinātu darbību parādniekam darīt zināmu par saistību un vēlmi saņemt izpildījumu. Savukārt maksātnespējas procesa administratore prasījumu atzinusi, līdz ar to secināms, ka nepastāvēja strīds par tiesībām.

[6.3] Spriedumā norādīts, ka nevar atzīt par pamatotu atbildētāja iebildumu, ka viņš savā maksātnespējas procesā nebija iepazinies ar kreditoru prasījumu reģistru, tas netika viņam nosūtīts, tādējādi nav uzskatāms, ka atbildētājam tika atgādināts par saistību izpildi.

Pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 134.panta otrās daļas 2.punktu kā arī 137.panta 6.punktu, pastāv pietiekams pamats uzskatīt, ka, paziņojot maksātnespējas procesa administratoram kreditora prasījumu, šādā veidā šis prasījums tika darīts zināms arī pašam /Persona A/. Gadījumā, ja /Persona A/ ir kādi iebildumi par maksātnespējas procesa administratora rīcību, tad viņa tiesības ir aizsargājamas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Tā kā maksātnespējas procesa administrators pārstāv parādnieku ar fiziskās personas maksātnespējas procesu saistītajos jautājumos, kreditora prasījuma pieteikšana pielīdzināma atgādinājumam Civillikuma 1905.pantā izpratnē, kas tieši nav piemērojams maksātnespējas procesa laikā, jo tā laikā piemērojams Maksātnespējas likums un Civilprocesa likuma procesuālā kārtība.

Līdz ar to nav konstatējams, ka /Persona A/ saistībai, kas izriet no 2007.gada 15.novembra aizdevuma līguma iestājies noilgums, jo tas pirms prasības celšanas tika pārtraukts 2012.gada 4.jūlijā un 2018.gada 2.novembrī.

[6.4] Spriedumā norādīts, ka cesijas līguma spēkā esamība tika jau vērtēta civillietā Nr.C68282822, atzīstot, ka AS “Citadele banka” norādītajiem apstākļiem par cesijas līgumā norādīto samaksu un saistību izpildījumu /Persona H/ nav ietekmes uz to, ka cesijas līgums atzīstams par spēkā stājušos un spēkā esamu. Lai arī AS “Citadele banka” nebija minētās lietas dalībniece, šajā gadījumā tiesa, ievērojot Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu un Senāta 2024.gada 13.maija spriedumā lietā Nr.SKC-99/2024 izteiktās atziņas, atzina, ka šajā gadījumā attiecībā uz to, ka AS “Citadele banka” izteica tādu pašu apsvērumu cesijas līguma spēkā neesamībai, kas jau tika izvērtēts, nav lietderīgi atkārtot divu instanču tiesu spriedumos norādītos argumentus, pievienojas tiem un atzīst, ka atbildētāju iebildumi attiecībā uz cesijas līguma spēkā neesamību nav pamatoti, un 2011.gada 14.novembrī starp /Persona D/ un /Persona B/ noslēgtais cesijas līgums ir stājies spēkā un ir spēkā esošs.

Kā arī pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka šajā gadījumā AS “Citadele banka”, attiecībā uz cesijas līgumu, nav izvirzījusi nekādus prasījumus, bet norādījusi savus apsvērumus iebildumu veidā.

[6.5] Tajā pašā laikā tiesa atzina par nepieciešamību uzsvērt, ja parādnieks ierosina strīdu par to, vai īstenībā notikusi prasījuma tiesību cesija, šo strīdu var atrisināt attiecīgs cedenta paziņojums tiesai. Sakarā ar to rodas jautājums, vai parādnieks var atsaukties uz simulatīvu cesiju – uz ko jāatbild noliedzoši. Cesijas rezultātā

parādnieka stāvoklis nepasliktinās, jo viņam saglabājas pret cesionāru visi tie iebildumi, kuri tam bijuši pret cedentu [..] tāpēc parādniekam nevar būt interese jautājuma izlemšanā par cesijas līguma fikciju (*sk. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2023.gada 2.jūnija sprieduma lietā Nr.C68282822 11.punktu*).

[6.6] Tāpat netika atzīta par pamatotu atbildētāja norāde, ka /Persona B/ neuzskatīja līgumu par spēkā stājušos, jo maksātnespējas procesa pieteikumā uz to nenorādīja, atbilstoši spriedumā minētajam. Civilprocesa likuma (redakcijā, kas bija spēkā /Persona B/ maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanā tiesā) 363.$^{23}$pants nenoteic, ka maksātnespējas procesa pieteikumā jānorāda debitori. Turklāt atbilstoši Maksātnespējas likuma regulējamam debitorus apzina administrators, kas konkrētajā gadījumā noticis.

Turklāt pretējā gadījumā /Persona B/ arī nebūtu pieteikusi kreditoru prasījumu /Persona A/ maksātnespējas procesā.

Līdz ar to tiesa atzina, ka prasītājai ir prasījuma tiesības uz šī pamata.

[6.7] Lietā iesniegtais notariālais akts neapliecina, ka atbildētājs būtu izpildījis saistību atbilstošajam kreditoram un pienācīgā kārtībā. Šajā gadījumā nepietiek tikai ar apliecinājumu, ka saistība ir izpildīta, jo Civillikuma 1811. panta noteikumi, kopsakarā ar Civillikuma 1838. pantu, paredz pienākumu saistības izpildi pierādīt tam, kas to apgalvo. Ņemot vērā, ka Aizdevuma līgumā /Persona A/ bija parādnieks, tad šis pienākums attiecīgi gulstas uz viņu. Tomēr tiesā neviens pierādījums, ka samaksa ir veikta, nav iesniegts.

Ievērojot to, ka lietā nav nozīmes, ka atbildētājs it kā būtu izpildījis saistību sākotnējam kreditoram, atzīstams, ka saistība nav izbeigusies un prasītājai ir prasījuma tiesības, jo lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka saistības pret viņu kā kreditoru būtu izpildītas.

Tas, ka atbildētājs it kā būtu izpildījis saistību sākotnējam kreditoram, var vienīgi kalpot par apstākli atbildētājam vērsties pret sākotnējo kreditoru par nelabticīgu tiesību izmantošanu un saistību izpildījuma pieņemšanu bez tiesiska pamata.

[6.8] Izvērtējot lietas materiālus un darījuma slēgšanas apstākļus kopumā, pirmās instances tiesa secinājusi, ka nekustamā īpašuma atsavināšana nav notikusi labā ticībā.

No pierādījumiem izriet, ka /Persona A/ bija iegādājies nekustamo īpašumu un tad noslēdzis aizdevuma līgumu, kura noteikumos bija pielīgta kreditora tiesība piedziņu vērst uz viņam piederošo nekustamo īpašumu. Apstākļos, kad /Persona A/ nebija veicis aizdevuma atmaksu nekādā daļā, 2007.gadā atbildētājs bija nodibinājis jaunas saistības, vismaz pret vēl diviem kreditoriem (izriet no maksātnespējas sprieduma). Savukārt no lēmuma par maksātnespējas procesa izbeigšanu izriet, ka 2007.gadā SIA /Nosaukums K/ izsniegtos naudas līdzekļus, lai norēķinātos ar sabiedrības kreditoriem, izmantojis personīgām vajadzībām. Tādējādi, lai izvairītos no iespējamām tiesiskām sekām, ka nekustamais īpašums vairs nebūtu atbildētāja faktiskā valdījumā, atbildētājs to atsavināja /Nosaukums A/.

Lai gan atbildētāji pamatoti norāda, ka nekustamā īpašuma atsavināšanas brīdī /Persona F/ nebija amatpersona /Nosaukums A/, uzņēmuma vārdā uz pilnvaras pamata darbojās /Persona L/, kurai ir konstatējama saistība ar /Persona A/ caur SIA /Nosaukums K/ un SIA /Nosaukums R/. /Nosaukums A/ reģistrēta 2010.gada 26.augustā, kas ir mēnesi pirms pirmā pirkuma līguma, turklāt vēlāk, par vienīgo amatpersonu kļūst tieši atbildētāja sieva.

No banku sniegtās informācijas redzams, ka naudas līdzekļus nekustamā īpašuma iegādei /Nosaukums A/ pārskaitījusi SIA /Nosaukums K/, kas ir tieši saistīta ar /Persona L/ un /Persona A/.

Tāpat pirmās instances tiesa ņēma vērā apstākli, ka pirms mēneša dibināts ārvalstu uzņēmums iegādājas privātmāju Latvijā, kurā netiek veikta saimnieciskā darbība. Par pretējo pierādījumi lietā netika iesniegti, minēto apliecina gada pārskati.

No aizdevuma līgumiem izriet, ka remontam mājas labiekārtošanai, naudas līdzekļus aizņēmusies tieši /Persona F/, nevis /Nosaukums A/, kam īpašums pieder, kā arī uzņēmums par īpašumu nekustamā īpašuma nodokli veicis vien divas reizes, vēlāk to maksā privātpersonas, kas tieši saistītas ar /Persona A/.

2010.gada 19.augustā zemesgrāmatā veikts ieraksts, ka reģistrētas laulāto mantiskās attiecības par visas mantas kopību, nekustamais īpašums ir vīra atsevišķa manta. Minētais apstiprina tikai laulāto mantas juridisko nošķirumu, taču tas nenozīmē, ka laulātie īpašumu neizmanto faktiski kopīgi.

Līdz ar to ir secināms, ka darījumu ķēdē bija iesaistītas savstarpēji saistītas un zināmas personas.

[6.9] Apstākļos, kad uz nekustamo īpašumu ir reģistrēta hipotēka, bet nekustamā īpašuma pircējs ir gatavs segt tās apmēru pilnā apmērā, bankai nav pamata nedot piekrišanu īpašuma atsavināšanai, jo apgrūtinājuma pamats ir saistība, kurai tūlīt tiks dots pilns izpildījums. Tas, ka banka deva piekrišanu, pats par sevi nevar būt apliecinājums, ka darījums nav fiktīvs, jo svarīgi ir noskaidrot darījuma dalībnieku patieso gribu, kas konkrētajā gadījumā ir pirkuma līguma dalībnieki – /Persona A/ un /Nosaukums A/.

Izvērtējot pierādījumus kopsakarā, secināms, ka konkrētajos apstākļos nekustamā īpašuma pārdošana notikusi ar vēlmi izvairīties no turpmākam tiesiskām sekām, proti, atsavināšanas citām personām, faktiski paturot nekustamo īpašumu valdījumā, "slēpjot" to aiz uzņēmuma īpašumu tiesībām.

Par pamatotu var atzīt, ka AS "Swedbank" varēja nezināt par citām atbildētāja saistībām un kreditoriem, taču bankai tas nebija jāzina, lai dotu piekrišanu nekustamā īpašuma atsavināšanai. Savukārt, /Persona A/ nevarēja nezināt par visām savām saistībām, t. sk., 2007.gada 15.septembra aizdevuma līgumu, kuram 2010.gada septembrī nevarēja iestāties noilgums, bet SIA /Nosaukums K/ un /Persona L/ bija zināms par /Persona A/ saistībām pret SIA /Nosaukums K/.

Nav nozīmes apstāklim, ka nav iegūtu pierādījumu, ka pretējā gadījumā, ja nekustamais īpašums netiktu atsavināts, kāds cits kreditors gūtu labumu, jo tas nevar būt par pamatu darījuma atzīšanai par fiktīvu. Neatkarīgi no tā, vai cits kreditors gūtu labumu, ir svarīgi, ka atzīstams, ka nekustāmā īpašuma atsavināšana notikusi tieši ar mērķi no šādas iespējamas situācijas izvairīties.

Tādējādi, veicot nekustamā īpašuma atsavināšanu, pie apstākļiem, ka /Nosaukums A/ sedza atbildētāja saistības pret AS "Swedbank" pilnā apmērā, kas ir ievērojami lielāka summa pēc abu pirkuma līgumu kopsummas atņemšanas, tika izrādīta īpaša labvēlība vienam kreditoram. Turklāt, pēc nekustamā īpašuma atsavināšanas, nenotika patiesa īpašumu tiesību pāreja un /Nosaukums A/ neguva faktisku valdījumu pār nekustamo īpašumu. Nav skaidrs, kāpēc hipotēka nepārgāja /Nosaukums A/ kā jaunajam īpašniekam. Proti, atsavinot nekustamo īpašumu netika ievērotas citu kreditoru intereses, un notikusi izvairīšanās no iespējas pārējiem kreditoriem vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu.

[6.10] No *Latio*Savrupmāju tirgus pārskata izriet, ka savrupmāju 250 kvadrātmetru platībā darījumu cenas 2010.gada pirmajā pusgadā Rīgas mikrorajonos ir no 140 000 latiem. Taču atbildētāji pamatoti norāda, ka pārskats ir vispārīgs, lietā nav konkrētā nekustamā īpašuma pārdošanas cenas vērtējuma, jo tirgus cenu var ietekmēt vairāki faktori, t. sk., vai nekustamajam īpašumam ir reģistrēta hipotēka.

Tajā pašā laikā atzīstams, ka minētā pierādījuma trūkums arī neapliecina atbildētāju pozīciju, ka nekustamo īpašumu nevarēja atsavināt par lielāku summu.

Taču minētajam apstāklim nav nozīmes lietā, jo šajā sprieduma punktā iepriekš konstatētie apstākļi paši par sevi liecina par darījuma fiktīvo dabu, neatkarīgi no pirkuma līgumos norādītās un darījuma kontā faktiski iemaksātās summas.

[6.11] Ņemot vērā ķīlas tiesības institūta un hipotēkas būtību, tas ka notikusi īpašumu tiesību maiņa, atzīstot par spēkā neesošiem pirkuma līgumus, uz kuru pamata /Nosaukums A/ ieguva īpašuma tiesības, hipotēka nav atzīstama par spēkā neesošu.

[6.12] Ievērojot minēto, tiesa atzina, ka apstākļos, ka nekustamā īpašuma /Adrese A/ īpašuma tiesības atzītas /Persona A/, tā ir vienīgi prasītājas prerogatīva, vai šajā gadījumā vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu vai nevērst. Līdz ar minēto šis prasījums nevar tikt atzīts par pamatotu un ir noraidāms.

[7] Atbildētājs /Persona A/ iesniedza apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas tiesas 2024.gada 6.jūnija spriedumu, lūdzotprasību noraidīt. Spriedums tiek pārsūdzēts tā apmierinātajā daļā

Apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[7.1] Tiesa nav kvalificējusi uz kāda darījuma pamata prasījuma tiesības pēc līguma varēja no /Persona D/ nokļūt pie /Persona B/. Tiesa nav vērtējusi, ka likuma normas, kas nosaka pirkuma līguma būtiskās sastāvdaļas.

Maksa par cesiju ir cesijas līguma būtiskā sastāvdaļa, jo cesijas pamatā bija iecerēts pirkuma līgums, kas līdz galam netika noslēgts. Cesijas līguma iztulkojums, kas paredzēja izmantot no cesijas līguma izrietošās tiesības uzreiz pēc līguma parakstīšanas, bija tulkojams kā pilnvarojums, kā darbība līdz brīdim, kamēr tiks panākta vienošanās par pirkuma maksu. Pamatojoties uz pilnvarojumu un tiesībām pārvaldīt prasījuma tiesības, /Persona B/ nav tiesību celt prasību tiesā. Turklāt, lietā ir /Persona D/ paziņojums, kas pierāda, ka prasījuma tiesības nav tikušas nodotas /Persona B/.

Tiesa nav konstatējusi faktu, ka lietas materiālos atrodas /Persona D/ 2022.gada 19.maija atbilde uz advokāta informācijas pieprasījumu, kurā tā norāda, ka prasījuma tiesības /Persona B/ netika nodotas. Lietā ir atrodams cedenta paziņojums tiesai, ka faktiski cesija nemaz nav notikusi. Lai gan tiesa sprieduma 13.2.3. punktā ir norādījusi uz šāda paziņojuma iespējamību, tiesa nav konstatējusi, ka tāds paziņojums lietas materiālos faktiski atrodas. Tiesa ir konstatējusi, ka cesijas līgumu, iespējams, ir sagatavojis /Persona H/.

[7.2] Tiesa nav konstatējusi faktu, ka lietā nav atrodams pierādījums, ka /Persona A/ maksātnespējas procesa kreditoru prasījumu reģistrs būtu ticis nosūtīts /Persona A/. Tiesa nav konstatējusi faktu, ka /Persona B/ kreditora prasījums /Persona A/ maksātnespējas procesā, ievērojot maksātnespējas likuma 73.panta pirmo daļu, tika adresēts un iesniegts maksātnespējas administratoram. Ja lietā nav paziņojums par cesiju, tad nav pamata uzskatīt, ka /Persona A/ saistības izpildījums bija jāveic tikai /Persona B/. Kreditora prasījums un kreditora reģistrs ir dokumenti, kas nav adresēti /Persona A/.

No kreditoru reģistra nevar identificēt saistību. Kreditoru prasījumu reģistrā kā kreditora prasījuma pamats ir norādīts cesijas līgums, kura neviena no pusēm nav /Persona A/ vai /Persona H/.

[7.3] Tiesa nav konstatējusi faktu, ka /Persona H/, pamatojoties uz Civillikuma 1804.pantu, skaitījās kreditors, drīkstēja pieņemt izpildījumu vai slēgt izlīgumu, līdz brīdim kamēr nebija paziņots par cesiju /Persona A/. Kā arī nav konstatējusi faktu, ka starp /Persona H/ un /Persona D/ nepastāvēja strīds par prasījuma tiesību dāvināšanas atcelšanu. Tādēļ līdz paziņojumam par cesiju persona, kas slēdza saistības pamatā esošo līgumu, joprojām ir kreditors. Šādā aspektā tiesa kļūdaini konstatēja, ka /Persona H/ nebija prasījuma tiesības.

[7.4] Vērtējot /Persona A/ un/Nosaukums A/ starpā noslēgto darījumu, tiesa nav vērtējusi faktu, ka darījuma rezultātā tika izpildītas saistības pret AS "Swedbank" kopumā 234 162,64 EUR apmērā. Tā bija saistību izpilde pirms termiņa un īpašuma atsavināšanu par labu pircējam. Visas summas saņēmējs bija AS "Swedbank", tādējādi netika ievērotas citas kreditoru intereses vērst piedziņu uz īpašumu. Taču Civillikuma 2015.pants nosaka, ka pirkuma līgums paliek spēkā kaut vai pirkuma priekšmets ir pārdots virs vai zem tā īstās vērtības. Līdz ar to spriedumā ietvertajiem argumentiem un bez pierādījumiem esošajai spekulācijai par darījuma vērtību nav tiesiskas nozīmes, jo likums nosaka, ka darījums paliek spēkā.

[7.5]Likumdevējs nav piešķīris tiesības Vigo Krastiņam kā administratoram celt prasību pret /Persona A/, bet ir piešķīris tiesības /Persona B/ procesā vērtēt darījumus, kas slēgti laika posmā no 2015.gada līdz 2018.gadam, kad tika pasludināts maksātnespējas process. Tātad /Persona B/ maksātnespējas procesā likumdevējs šādu interesi neaizsargā, jo svarīgāka ir civiltiesiskās apgrozības brīvība un stabilitāte. Turklāt, /Persona B/ maksātnespējas procesā šo darījumu apstrīdot būtu jāvērtē kā /Persona B/ nodarīti zaudējumi kā kreditoram. /Persona B/ nebija nostiprināta hipotēka uz minēto īpašumu. Saistība tika izpildīta hipotekārajam kreditoram AS "Swedbank". Tātad

pirmās kārtas kreditors saņēma sava prasījuma apmierinājumu. Citiem kreditoriem nav pierādītas un pastāvošas likumīgas intereses apstrīdētajā darījumā.

[7.6] Vērtējot /Persona A/ un/Nosaukums A/ starpā noslēgto darījumu, nav pamats piemērot Civillikuma 1415.pantu un tajā ietvertos nosacījumus, jo kreditoru intereses tiek aizsargātas ar speciālo normu palīdzību. Turklāt, īpašuma pārdošanas mērķis /Persona A/ bija aizdevuma atmaksas izpilde AS "Swedbank". Saistības izpilde nodrošinātajam kreditoram ir likumam un labiem tikumiem atbilstoša rīcība.

[7.7] Tiesai bija pienākums pieņemt noraidījumu un atstatīties no lietas izskatīšanas, jo tā civillietā Nr.C68282822 izteica savu vērtējumu prasības pamatā esošajam cesijas līgumam, kā arī Senāts un apgabaltiesa ir sniegusi tiesas darbības novērtējumu, konstatējot arī kļūdas materiālo un procesuālo normu piemērošanā.

Ievērojot minēto, cesijas līguma spēkā esamība tika jau vērtēta civillietā Nr.C68282822, atzīstot, ka AS "Citadele banka" norādītajiem apstākļiem par cesijas līgumā norādīto samaksu un saistību izpildījumu /Persona H/ nav ietekmes uz to, ka cesijas līgums atzīstams par spēkā stājušos un spēkā esamu.

[8] Atbildētāja /Nosaukums A/iesniedza apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas tiesas 2024.gada 6.jūnija spriedumu, lūdzot izskatīt civillietu pēc būtības un noraidīt maksātnespējīgās /Persona B/, kuras vārdā rīkojas maksātnespējas procesa administrators Vigo Krastiņš, prasību pret SIA /Nosaukums A/. Spriedums tiek pārsūdzēts daļā, ar kuru atzīti par spēkā neesošiem no noslēgšanas brīža 2010.gada 24.septembrī starp /Persona A/ un /Nosaukums A/ noslēgtais Pirkuma līgums par 1/2 domājamo daļu no nekustamā īpašuma /Adrese A/ un 2010.gada 4.oktobrī starp /Persona A/ un /Nosaukums A/ noslēgtais Pirkuma līgums par 1/2 domājamo daļu no nekustamā īpašuma /Adrese A/, dzēšot Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /Numurs A/ ierakstus 15.1., 15.2., 15.3., 16.1., 16.2., 16.3. un atzīt /Persona A/ īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /Adrese A/.

Apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[8.1] Tiesa nav norādījusi argumentus atbildētāju un trešās personas AS "Citadele" paskaidrojumos norādīto apsvērumu un rakstveida pierādījumos norādīto apstākļu noraidīšanai.

[8.2] Tiesa, vērtējot pierādījumus civillietā, nav ņēmusi vērā judikatūrā pausto atziņu, ka pat atzīstot par spēkā neesošu pirmo darījumu, nevar izdarīt vispārinātu secinājumu, ka pilnīgi visi turpmākie darījumi ar šo īpašumu neapšaubāmi ir spēkā neesoši, nepētot, vai to dalībnieki ir labticīgi vai ļaunticīgi, jo ja jaunais īpašnieks vai ķīlas ņēmējs ir labticīgs ieguvējs, attiecībā uz viņu piemērojams labticīga ieguvēja aizsardzības princips.

[8.3] Laikā, kad /Nosaukums A/ iegādājās nekustamo īpašumu, /Persona A/ un /Persona F/ nebija saistība ar uzņēmumu. Tādējādi nekustamā īpašuma pirkuma darījumi nevar tikt saistīti ar apstākļiem, ka atbildētājs /Persona A/ censtos izvairīties no saistību izpildes. Darījumus slēdza ar atbildētāju nesaistītas personas.

/Nosaukums A/ rīcībā nebija informācijas par citiem /Persona A/ kreditoriem, izņemot AS "Swedbank", par ko liecina ieraksts zemesgrāmatas nodalījumā. Par cik kreditors AS "Swedbank" piekrita nekustamā īpašuma pārdošanai, nevarēja rasties iespaids, ka /Persona A/ cenšas izvairīties no saistību izpildes. Tādējādi izdarāms secinājums, ka /Nosaukums A/ ieguva nekustamo īpašumu labā ticībā.

Darījuma konts nodrošināja drošības garantiju kā pircējam, tā pārdevējam, jo banka izmaksāja naudu, šajā gadījumā dzēsa /Persona A/ saistības, kas izrietēja no 2004.gada 7.decembra aizdevuma līguma Nr.04-082628/PK tikai tad, kad darījums reāli notika un dokumenti bija iesniegti saskaņā ar darījuma konta līguma noteikumiem, kas šajā gadījumā arī tika izdarīts.

[8.4] Tiesa nav vērtējusi faktus, ka jau pirms nekustamo īpašumu savā īpašumā ieguva /Nosaukums A/, tas jau bija apgrūtināts ar hipotēku, izslēdzot fiktīvu darījumu slēgšanas iespējamību. Ir noticis reāls izpildījums – samaksa. Pārdodot īpašumu, tika segtas visas nodrošinātā kreditora intereses, tādējādi izpildot saistības pret kreditoru, nevis no tām izvairoties, reizē atbrīvojot īpašumu no apgrūtinājuma. Tādējādi arī nav konstatējams /Persona A/ mantas samazinājums, jo īpašums bija apgrūtināts par labu trešajai personai.

[8.5] Spriedumā izdarītais secinājums par /Nosaukums A/ bilanci nav vērtējams kā pamatots arguments, lai apmierinātu prasību norādītajā daļā, jo uzņēmuma grāmatvedības jautājumi nav attiecināmi uz lietas faktiskajiem apstākļiem.

[8.6] Tiesa vērtējot prasījumu daļā par nekustamā īpašuma pirkuma līgumu spēkā esamību, nav vērtējusi pierādījumus, kas saistīti ar /Persona A/ maksātnespējas procesu. Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2012.gada 4.jūnija spriedumu tika pasludināts /Persona A/ maksātnespējas process. Maksātnespējas procesa gaitā administratoram neradās šaubas par 2010.gada 24.septembra un 4.oktobra pirkuma līgumu spēkā esamību un atbilstību kreditoru interesēm. Norādītie darījumi līdz pat 2019.gada 20.martam netika apstrīdēti. /Nosaukums A/ nav saņēmis nevienu brīdinājumu vai informāciju par darījumu apstrīdēšanu.

Tādējādi atbildētāja ieskatā, attiecībā uz 2010.gada 24.septembra un 4.oktobra pirkuma līgumu spēka esamības apstrīdēšanu ir iestājies Civillikuma 1895.pantā norādītais noilguma termiņš.

[8.7] Spriedumā tiesa, pamatojoties uz Civillikuma 1505.pantu, AS “Swedbank” un AS “Citadele banka” godprātīgo rīcību konkrētajos darījumos, jo atbildētāja ieskatā 2010.gada 24.septembra un 4.oktobra nekustamā īpašuma pirkuma līgumi nav vērtējami atrauti no noslēgtajiem hipotēkas un ķīlas līgumiem.

[9] Maksātnespējīgās /Persona B/ maksātnespējas procesa administrators Vigo Krastiņš tiesā iesniedza paskaidrojumus.

[9.1] Tiesa sprieduma 13.1 – 13.4 punktos ir devusi pamatotu novērtējumu tam, vai prasītājai ir prasījuma tiesības uz cesijas līguma pamata, un atzinusi, ka tieši uz šī darījuma – cesijas līguma – pamata prasītājai ir prasījuma tiesības pret atbildētāju /Persona A/ par aizdevuma līguma izpildi.

Tiesa konstatēja, ka citā civillietā Nr.C68282822, kas celta pēc /Persona A/ prasības pret /Persona D/ un prasītāju par cesijas līguma atzīšanu par spēkā neesošu ar divu instanču tiesu spriedumiem ir dots novērtējums /Persona A/ iebildumiem attiecībā uz cesijas līguma spēkā esamību, tostarp, arī no tā aspekta, ka puses nav vienojušās par cesijas maksu. Tā rezultātā civillietā Nr.C68282822 tika nodibināts fakts par cesijas līguma spēkā esamību un cesijas līguma būtiskām sastāvdaļām.

Nav pamata konstatēt /Persona D/ un prasītājas starpā pilnvarojuma attiecības, jo no noslēgtā cesijas līguma šāds pilnvarojums nemaz nebija un neizrietēja. Arī ar Rīgas apgabaltiesas 2023.gada 2.jūnija spriedumu civillietā Nr.C68282822 ir konstatēts fakts, ka starp atbildētājām /Persona D/ un /Persona B/ nepastāvēja no pilnvarojuma līguma izrietošās tiesiskās attiecības.

Cesijas līguma noteikumos nav ietverts jebkāds atliekošs nosacījums, no kura atkarīgs līguma spēks. Uz to nenorāda arī atbildētājs apelācijas sūdzībā. Tādējādi tiesai nebija pamata uz lietas faktiskajiem apstākļiem attiecināt Civillikuma 1560.pantu un atzīt, ka pēc cesijas līguma noslēgšanas /Persona D/ saglabāja īpašuma tiesības uz prasījumu pret /Persona A/.

[9.2] Vadoties no lietas faktiskajiem apstākļiem, lietā esošajiem pierādījumiem un Civillikuma 1804.panta piemērošanas, tiesa spriedumā pamatoti konstatē, ka ar prasītājas 2012.gada 4.jūlija iesniegumu jeb kreditora prasījumu ir paziņots /Persona A/ par aizdevuma līguma izrietošo prasījuma tiesību cesiju prasītājai. Tādējādi /Persona A/ savas saistības bija jāizpilda pret jauno kreditoru – prasītāju.

[9.3] Atbildētāja /Persona A/ pilnvarotais pārstāvis apelācijas sūdzības kļūdaini norāda, ka lietā faktiski nav strīda, ka no aizdevuma izrietošā saistība tika izbeigta ar /Persona H/.

Pie apstākļiem, kad /Persona A/ saistības, kas izriet no aizdevuma līguma, bija jāizpilda pret prasītāju, ir nepamatoti uzskatīt, ka no aizdevuma līguma izrietošā saistība tika izbeigta.

Tiesa, pamatoti piemērojot Civillikuma 1811.pantu un 1838.pantu, sprieduma 14.3.punktā ir atzinusi, ka atbildētājs nav izpildījis saistību atbilstošajam kreditoram un pienācīgā kārtībā. Ņemot vērā, ka aizdevuma līgumā

/Persona A/ bija parādnieks, tad šis pienākums attiecīgi gulstas uz viņu, bet lietā nav pierādījumu, ka samaksa ir veikta prasītājai, tas pat netiek apgalvots.

[9.4] Dāvinājuma līguma atcelšana pēc tam, kad /Persona D/ vairs nepiederēja dāvinājuma priekšmets – prasījuma tiesības pret /Persona A/, nebija iespējama, jo faktiski un tiesiski ar cesijas līgumu minētas prasījuma tiesības bija pārgājušas prasītājai kā trešajai personai. Tādējādi nav piemērojams Civillikuma 1865.pants, jo dāvinājuma līgums bija izpildīts un prasījuma tiesības tālāk bija nodotas prasītājai.

[9.5] Lietā esošie pierādījumi apstiprina SIA /Nosaukums K/ un /Persona A/ saistību, līdz ar to /Persona A/ saistību arī ar /Nosaukums A/. Naudas līdzekļi, ko /Nosaukums A/ ir izmantojis nekustamā īpašuma iegādei, ir saņemti no ar /Persona A/ saistītas personas. Šis apstāklis kopā ar pārējiem prasībā norādītajiem apstākļiem pamato, ka apstrīdētie pirkumu līgumi tika noslēgti tikai izskata pēc, tie bija fiktīvi darījumi.

[9.6] Atbildētāja pilnvarotais pārstāvis ignorē Maksātnespējas likuma 137.panta 9. un 12.punktā paredzēto, ka pēc fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas un bankrota procedūras uzsākšanas administrators atgūst debitoru parādus un veic tiesiskas darbības citas parādnieka mantas atgūšanai, kā arī pārstāv parādnieku ar fiziskās personas maksātnespējas procesu saistītajos jautājumos.

Norādāms, ka Maksātnespējas likuma 96. pants nav uzskatāms par speciālo tiesību normu, lai pie konkrētās lietas faktiskajiem apstākļiem apstrīdētu apstrīdētos pirkuma līgumus. Tā kā apstrīdētie pirkumu līgumi nav slēgti ar parādnieku, tad debitoru parāda atgūšanas darbību ietvaros administrators ir tiesīgs apstrīdēt parādnieka debitora darījumus, pamatojoties uz vispārējo tiesību normu – Civillikuma 1415.pantu. Arī apelācijas sūdzībā netiek norādīts uz tādu speciālo tiesību normu, kas izslēdz Civillikuma 1415.panta piemērošanu.

[9.7] Aizdevuma atmaksas izpilde AS “Swedbank” pati par sevi nav pretēja darbība sabiedrības interesēm vai labiem tikumiem, savukārt nekustamā īpašuma darījuma noslēgšana tikai izskata pēc, lai izvairītos no sekām, ka /Persona A/ kreditori var vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu, ja tas vēl paliktu /Persona A/ īpašumā, ir vērtējama kā rīcība, kas nav notikusi labā ticībā.

Lietā nav pierādījumu apstrīdēto pirkumu līgumu iegādes ekonomiskam pamatojumam un tam, ka iegādātais nekustamais īpašums tika izmantots pircēja /Nosaukums A/ saimnieciskajā darbībā. Lietā nav /Nosaukums A/ paskaidrojumi par darījuma apstākļiem, par to, kādu apsvērumu pēc Apvienotajā Karalistē īsi pirms nekustamā īpašuma darījuma noslēgšanas reģistrēts uzņēmums izlēma iegādāties nekustamo īpašumu Latvijā un kādiem nolūkiem. Nav sniegts paskaidrojums par apstrīdēto pirkumu līgumu noslēgšanas ekonomisko pamatojumu un nekustamā īpašuma izmantošanu pēc iegādes, kā arī pirkuma maksas izcelsmi. Minētais papildus un kopsakarā ar pārējiem lietas faktiskajiem apstākļiem apstiprina, ka tas bija vien formāls jeb fiktīvs darījums /Persona A/ interesēs, bez nekustamā īpašuma faktiskas pārejas no pircēja pārdevējam, /Persona A/ saglabājot to savā kontrolē un lietošanā /Persona A/ ģimenes vajadzībām.

[9.8] Atbildētāja /Persona A/ pilnvarotā pārstāvja apelācijas sūdzība satur izklāstu jeb viedokli attiecībā uz tiesas 2024.gada 16.februāra lēmumu šajā civillietā, ar kuru tiesa nolēma atteikties pieņemt /Nosaukums A/ un /Persona A/ pilnvaroto pārstāvju noraidījumu tiesnesim. Minētais lēmums nav pārsūdzams. Savukārt apelācijas sūdzībā izteiktie iebildumi vērsti uz attiecīgā lēmuma pārvērtēšanu, ko Civilprocesa likuma normas nepieļauj.

[9.9] Konkrētajā gadījumā atbilstoši lietā iesniegtajiem pierādījumiem ir konstatējams, ka atbildētājs /Persona A/ kā nekustamā īpašuma pārdevējs un prasītājas parādnieks un atbildētāja/Nosaukums A/ kā nekustamā īpašuma pircēja bija saistītās personas, ko atzina arī tiesa spriedumā.

Kā izriet no Senāta 2020.gada 9.marta spriedumā lietā Nr.C17130915atziņas, tad gadījumā, kad ir prezumējama saistītās personas ļaunprātīga rīcība, tieši uz /Nosaukums A/ kā ar parādnieku saistīto personu ir pārlikts pierādīšanas pienākums – pierādīt, ka persona nav bijusi ļaunprātīga un nevarēja zināt par parādnieka nolūku nodarīt ar darījuma noslēgšanu zaudējumu saviem kreditoriem. Tomēr tas nav izdarīts – /Nosaukums A/ nav iesniegusi jebkādus pierādījumus, kas apliecinātu /Nosaukums A/ labticību darījuma noslēgšanā ar atbildētāju /Persona A/.

[9.10] Tiesu maldinošs ir /Nosaukums A/ pilnvarotās pārstāves izteikums apelācijas sūdzībā, ka /Nosaukums A/ rīcībā nebija informācijas par citiem /Persona A/ kreditoriem, izņemot AS "Swedbank", kas deva piekrišanu nekustamā īpašuma darījumiem.

Pirmkārt, /Nosaukums A/ ir ar /Persona A/ saistītā persona. Atbilstoši šajos paskaidrojumos norādītajam, ir prezumējams, ka /Nosaukums A/ zināja par /Persona A/ nolūku nodarīt ar Nekustamā īpašuma darījumu noslēgšanu zaudējumu saviem kreditoriem (*sk. Senāta 2020.gada 9.marta spriedumu lietā Nr.C17130915, SKC–79/2020*). Tas izriet no tā apstākļa, ka /Nosaukums A/ un /Persona A/ bija savstarpēji saistītas personas.

Otrkārt, /Nosaukums A/ pilnvarotā pārstāve bija /Persona L/, kura saistīta ar SIA /Nosaukums K/, tādējādi viņai vajadzēja zināt vismaz par to, ka SIA /Nosaukums K/ parādnieks ir /Persona A/, un tādējādi viens no /Persona A/ kreditoriem ir SIA /Nosaukums K/.

Turklāt tiesa sprieduma 16.14.punktā ir konstatējusi, ka /Nosaukums L/ un /Persona L/ bija zināms par /Persona A/ saistībām pret /Nosaukums L/. Apelācijas sūdzībā netiek apstrīdēts attiecīgais tiesas secinājums.

[9.11] Tiesa pie secinājuma, ka atsavinot nekustamo īpašumu, netika ievērotas citu kreditoru intereses un notikusi izvairīšanās no iespējas pārējiem kreditoriem vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu ir nonākusi, izvērtējot lietā esošos pierādījumus par atbildētāja /Persona A/ neizpildītām saistībām, kas izriet no aizdevuma līguma, un neizpildītām saistībām pret SIA /Nosaukums K/. Norādāms, ka /Persona A/ apelācijas sūdzībā nav apstrīdēts fakts, ka uz apstrīdēto pirkumu līgumu noslēgšanas brīdi atbildētājam bija šīs neizpildītās saistības.

Līdz ar to /Nosaukums A/ pilnvarotās pārstāves izteikums apelācijas sūdzībā, ka /Persona A/ nav centies izvairīties no AS "Swedbank" saistībām, pārdodot nekustamo īpašumu, nedod pamatu uzskatīt, ka /Persona A/ nav izvairījies no citām saistībām, kuras viņam pastāvēja.

[9.12]/Nosaukums A/ nav norādījusi uz jebkādu pierādījumu lietā, kas apliecinātu aktīvu saimniecisko darbību. Tas savukārt acīmredzami apliecina tiesas konstatēto, ka /Nosaukums A/ neveic saimniecisko darbību. Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka /Nosaukums A/ vien formāli eksistē, jo ir reģistrēts kā nekustamā īpašuma īpašnieks, bet faktiskais valdītājs ir /Persona A/.

[9.13] Nav pamata uzskatīt, ka /Persona A/ maksātnespējas procesa administratoram neradās šaubas par apstrīdētajiem pirkuma līgumiem. Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2012.gada 13.septembra lēmumu lietā Nr.C28367512 tika izbeigts /Persona A/ maksātnespējas process, ņemot vērā, ka tika konstatēts Maksātnespējas likuma 130.panta 2.punktā ietvertais ierobežojums maksātnespējas procesa piemērošanai, kas noteica, ka fiziskās personas maksātnespējas process nav piemērojams vai ir pārtraucams personai, kura vismaz 30 procentus no piešķirtā kredīta ir izlietojusi līgumā neparedzētiem mērķiem. Līdz ar to nav itin nekāda juridiska nozīme tam, vai /Persona A/ maksātnespējas procesā administratorei radās šaubas par nekustamā īpašuma darījumiem vai nē.

**Motīvu daļa**

[10] Pārbaudījusi lietas materiālus, noklausījusies pušu pārstāvju paskaidrojumus tiesas sēdē un novērtējusi pierādījumus kopsakarā ar prasības pieteikumā un apelācijas sūdzībā norādīto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība daļā par parāda piedziņu no /Persona A/ un daļā par pirkuma līgumu atzīšanu par spēkā neesošiem, attiecīgu zemesgrāmatu ierakstu dzēšanu ir pamatota un apmierināma.

[11] Civilprocesa likuma 426.panta pirmā daļa un 430.panta trešā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar atbildētāju /Persona A/ un/Nosaukums A/apelācijas sūdzībām tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, atkārtoti nepārbaudot tos faktus un apstākļus, kas konstatēti pirmās instances tiesā un nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka apelācijas sūdzības par pirmās instances tiesas spriedumu ir iesnieguši atbildētāji /Persona A/ un/Nosaukums A/, norādot, ka tiesas spriedums tiek pārsūdzēts prasības apmierinātajā daļā – par parāda piedziņu no /Persona A/ un daļā par pirkuma līgumu atzīšanu par spēkā neesošiem, attiecīgu zemesgrāmatu ierakstu dzēšanu, lūdzot šajā daļā izskatīt lietu pēc būtības un prasību noraidīt pilnībā. Pārējā daļā –

par hipotēkas atzīšanu par spēkā neesošu un tiesību atzīšanu vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu, pirmās instances spriedums nav pārsūdzēts.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai: (..), ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, un līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteikumiem Civillietu tiesas kolēģija, pievienojoties pirmās instances tiesas sprieduma argumentācijai, tajā norādītos motīvus neatkārto.

[12] Civillietu tiesas kolēģijas vērtējumā apelācijas sūdzību argumenti nevar būt par pamatu no pirmās instances tiesas atšķirīgu secinājumu izdarīšanai un prasības noraidīšanai pilnībā.

[13] Civillietu tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu /Persona A/ apelācijas sūdzībā norādīto, ka pārsūdzētajā spriedumā tiesa nepamatoti nav analizējusi cesijas līguma spēkā esamību.

Strīds par cesijas līguma spēkā esamību izšķirts ar Rīgas apgabaltiesas 2023.gada 2.jūnija spriedumu lietā Nr.C68282822 ar kuru noraidīta /Persona A/ prasība pret prasītāju un /Persona D/ par 2011.gada 14.novembrī noslēgtā cesijas līguma, ar kuru prasītājai nodotas prasījuma tiesības pret /Persona A/, kas izriet no 2007.gada 15.novembrī noslēgtā aizdevuma līguma, atzīšanu par spēkā neesošu.

Līdz ar to pirmās instances tiesa pamatoti atsaukusies uz Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu, kas noteic, ka fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

Kā atzīts judikatūrā “Civilprocesa likuma 96.panta otrajā daļā ietvertais pamats atbrīvošanai no pierādīšanas attiecas vienīgi uz tiesas ar spriedumu nodibinātajiem faktiem, nevis uz faktu juridisko novērtējumu.” *(sk.Augstākās tiesas Senāta 2024.gada 13.maija spriedums lietā Nr.SKC-99/2024).*

Tādejādi par nepamatotiem atzīstami /Persona A/ argumenti, kas vērsti uz cesijas līguma spēkā neesamību, proti, ka cesijas līgums nav spēkā, jo tās dalībnieki nav vienojušies par tās pamatā esošā darījuma būtisko sastāvdaļu – cesijas maksu.

Kā izriet no Rīgas apgabaltiesas 2023.gada 2.jūnija sprieduma lietā Nr.C68282822 11.punkta tiesa norādījusi, ka cesijas rezultātā /Persona A/ stāvoklis nepasliktinās, jo viņam saglabājas tiesības celt pret cesionāru visas ierunas, kuras viņam bijušas pret cedentu, līdz ar ko prasītājam nav tiesiskas intereses jautājuma izlemšanā ar cesijas līguma spēkā esamību. Konkrētajā gadījumā iebildumus par cedētā prasījuma pamatotību /Persona A/ var celt pret cesionāru – /Persona B/ – civillietā Nr.C683229199 /Persona B/ prasībā pret /Persona A/ par saistību izpildi.

Nepamatots ir /Persona A/ apelācijas sūdzībā norādītais, ka augstāk minētais spriedumā lietā Nr.C68282822 ir pamats /Persona A/ celt iebildumus pret prasītāju šajā lietā par cesijas līguma spēkā esamību. Minētā tiesas norāde ir vērsta uz to, ka /Persona A/ ir tiesības celt ierunas pret cesionāru /Persona B/ kādas viņam ir bijušas vai ir pret cedentu /Persona D/, vai sākotnējo kreditoru /Persona H/, attiecībā uz cedēto prasījumu, kas izriet no 2007.gada 15.novembra aizdevuma līguma.

Šāds regulējums noteikts Civillikuma 1807., 1808.pantos, kā arī atzīts juridiskajā literatūrā, “ja parādnieks ierosina strīdu par to, vai īstenībā notikusi prasījuma tiesību cesija, šo strīdu var atrisināt attiecīgs cedenta paziņojums tiesai. Sakarā ar to, rodas jautājums, vai parādnieks var atsaukties uz simulatīvu cesiju – uz ko jāatbild noliedzoši. Cesijas rezultātā parādnieka stāvoklis nepasliktinās, jo viņam saglabājas pret cesionāru visi tie iebildumi, kuri tam bijuši pret cedentu … tāpēc parādniekam nevar būt interese jautājuma izlemšanā par cesijas līguma fikciju.” *(sk.V.Bukovskis, citēts no Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības, autoru kolektīvs prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā, Mans Īpašums, 1998, 305.lpp.).*

[14] Nepamatots ir /Persona A/ apelācijas sūdzībā norādītais, ka pirmās instances tiesa kļūdaini secinājusi, ka /Persona A/ maksātnespējas procesā pieteikts prasītājas kreditora prasījums, kas atzīts un iekļauts kreditoru reģistrā, uzskatāms par pienācīgā kārtā izpildītu paziņojumu par cesiju, jo tas adresēts administratoram un /Persona A/ kreditoru reģistru nav saņēmis.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka nav tiesiskas nozīmes apstāklim, ka /Persona A/ kā parādnieks savā maksātnespējas procesā nav saņēmis kreditoru reģistru un tam, ka prasītājas kā /Persona A/ kreditores pieteikums maksātnespējas procesā tiek adresēts administratoram. Kā pamatoti norādījusi pirmās instances tiesa (sprieduma 12.4.punkts) pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas parādnieks zaudē tiesības pastāvīgi izlietot sev piederošās mantiskās tiesības - rīkoties ar sev piederošo mantu un uzstāties kā puse tiesā mantiskās prasībās. Šīs tiesības nodotas administratoram, kurš uzstājas kā parādnieka pilnvarnieks, jeb pat aizgādnis.*(sk.Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2014.gada 22.maija lēmums lietā Nr.SKA-691, Civillietu departamenta 2015.gada 22.aprīļa spriedums lietā Nr.SPC-8/2015.).*

Šāds viedoklis pausts arī tiesību doktrīnā "Pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas maksātnespējas procesa administrators ir tā persona, kura turpmāk rīkojas ar parādnieka mantu, risinot jautājumus par saistību izpildi un kreditoru prasījumu apmierināšanu. Tādejādi fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas gadījumā maksātnespējas administrators lietās, kas skar fiziskās personas mantisko stāvokli, iestāde un tiesā uzstājas fiziskās personas (parādnieka) vietā un īsteno visas no procesuālajām tiesību normām izrietošas tiesības." *(sk.G.Bērziņš, Fiziskas personas maksātnespējas process, TNA, 2018, 66.lpp.).*

Tādejādi atbilstoši Civillikuma 2289.panta nosacījumiem pilnvarnieka, jeb šajā gadījumā – administratora, rīcība ir saistoša pilnvaras devējam, t.i. maksātnespējas procesā - parādniekam /Persona A/. Proti, administratoram saņemot, atzīstot par pamatotu un iekļaujot kreditoru reģistrā prasītājas iesniegto kreditora prasījumu, kas iesniegts saskaņā ar 2011.gada 14.novembra cesijas līgumu, šāda administratora rīcība ir saistoša arī /Persona A/. Minētais ir pamats secinājumam, ka 2012.gada 4.jūlijā prasītāja iesniedzot kreditora pieteikumu /Persona A/ maksātnespējas procesā ir paziņojusi pēdējam par prasījuma, kas izriet no 2007.gada 15.novembra aizdevuma līguma, cesiju Civillikuma 1804.panta izpratnē.

Bez tam Maksātnespējas likuma 79.panta pirmā daļa nosaka t.sk. parādnieka tiesības iepazīties ar kreditoru prasījumu reģistru. Tādejādi /Persona A/, būdams godprātīgs parādnieks, varēja izmantot savas tiesības un iepazīties ar kreditoru prasījumu reģistru, kurā bija iekļauts arī prasītājas kā kreditora prasījums, kas pamatots uz aizdevuma un cesijas līgumiem. Ja /Persona A/ ir izvēlējies šīs savas tiesības neizmantot, minētais neskar prasītājas kā kreditora tiesības un neietekmē faktu, ka prasītāja ir informējusi /Persona A/ kā parādnieku par prasījuma, kas izriet no aizdevuma līguma, cesiju un attiecīgi piesakot savu kreditora prasījumu pārtraukusi noilguma tecējumu.

Līdz ar to Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa sprieduma 12.3., 12.4.punktos ir norādījusi izvērstus argumentus, kādēļ kreditora prasījuma iesniegšana /Persona A/ maksātnespējas procesā, ir atzīstama par pienācīgu paziņojumu par cesiju parādniekam Civillikuma 1804.panta izpratnē un ka tā pārtrauc noilguma tecējumu Civillikuma 1896.panta kārtībā ar atgādinājumu.

[15] Par nepamatotu atzīstams atbildētāja /Persona A/ arguments, ka parāda samaksa pēc aizdevuma līguma tikai veikta sākotnējam kreditoram /Persona I/, ko apstiprina 2019.gada 29.janvāra notariālais akts, ka /Persona H/ saņēmis 2007.gada 15.novembra aizdevuma līguma izpildījumu 2013.gada decembrī no /Persona A/.

Ņemot vērā, ka tiesa atzinusi, ka prasītāja kā cesionāre Civillikuma 1804.panta kārtībā tika paziņojusi /Persona A/ par prasījuma cesiju, atbilstoši minētās nomas nosacījumiem atzīstams ka parāda samaksa agrākam kreditoram, t.i. /Persona H/ Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā nav atzīstama par pienācīgu izpildījumu Civillikuma 1812.panta izpratnē.

Tiesību literatūrā norādīts, ka "Kaut ari parādniekam nav jātic jebkuram paziņojumam par cesiju, tomēr saņemot rakstisku vai mutisku paziņojumu par cesiju, parādnieks vairs nevar samaksāt parādu pirmajam kreditoram." *(sk.Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.), autoru kolektīvs prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā, Mans Īpašums, 2000, 302.lpp.).*

Līdz ar to atzīstams, ka pēc 2012.gada 4.jūlija, kad prasītāja iesniedza kreditora pieteikumu /Persona A/ maksātnespējas procesā, /Persona A/ vairs nebija tiesību un pienākuma veikt parāda samaksu /Persona H/ kā sākotnējam kreditoram pēc 2007.gada 15.novembra aizdevuma līguma. Samaksa bija veicama prasītājai kā cesionārei, kura cesijas ceļā ieguvusi prasījuma tiesības pret /Persona A/ pēc minētā aizdevuma līguma. Līdz ar to aizdevuma līguma izpildījumus 2013.gada decembrī /Persona H/ nav atzīstams par pienācīgu izpildījumu.

Civillikuma 1816.pants noteic, ka izpildījumam ir tiesīgs spēks tikai tad, ja tas dots kreditoram vai viņa likumīgam vietniekam. Proti. "Ja parādniekam ir zināms, ka bez paša kreditora izpildījumu tiesīgs saņemt arī viņa vietnieks (pilnvarnieks), viņš var izvēlēties, kam dot izpildījumu. Turpretim izpildījums neīstai personai nerada spēkā esošu izpildījumu. Parādnieka jāveic izpildījums īstajai personai [..]" *(sk.Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.), autoru kolektīvs prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā, Mans Īpašums, 2000, 317.lpp.).*

Šādos apstākļos Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka /Persona A/ bija jāveic izpildījums prasītājai, par ko lietā atbilstoši Civillikuma 1838.pantam nav iesniegti pierādījumi.

Attiecīgi pārsūdzētajā spriedumā 15.punktā tiesa pamatoti atzinusi /Persona A/ pienākumu veikt parāda samaksu prasītājai pēc aizdevuma līguma 400 000 EUR, piedzenot minēto summu prasītājas labā.

[16] Civillietu tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu atbildētāju /Persona A/ un/Nosaukums A/ apelācijas sūdzībās norādīto, ka apstrīdētie nekustamā īpašuma /Adrese A/ pirkuma līgumi nav atzīstami par fiktīviem, jo ir noticis šo līgumu reāls izpildījums – veikta samaksa, ko apstiprina fakts, ka tika segtas visas nodrošinātā kreditora AS Swedbank saistības, tādejādi nav konstatēts /Persona A/ mantas samazinājums.

Apstrīdētajā spriedumā (16.12.punktā) pamatoti piemērotas judikatūras atziņas - Senāta 2020.gada 9.marta spriedums lietā Nr.SKC-79/2020, kur atzīts, ka fiktīvu darījumu īpatnība ir tā, ka tos noslēdzot, ir ievērotas visas formālās prasības, lai piedotu ticamību noslēgtajam līgumam, kaut dalībnieku patiesais nolūks nav bijis civiltiesiski saistīties. Slēdzienu par līguma fiktīvo vai simulatīvo raksturu var izdarīt no tiem apstākļiem, kas saistīti ar noslēgto darījumu un dalībnieku rīcību tikai to kopumā, kuros saskatāmas savstarpējas sakarības, kas neatstāj vietu šaubām par nodomu, ar kādu līgums slēgts.

Kā arī Senāta 2018.gada 28.maija spriedumā lietā Nr.SKC-82/2018 norādītais, ka parasti sagaidāmās civiltiesiskās apgrozības attiecībās, kur bijis nodoms nodibināt nekustamā īpašuma pirkuma līguma tiesiskās attiecības, parasti seko jaunā īpašnieka darbības nolūkā rīkoties ar īpašumu kā savu atbilstoši tam mērķim, kādēļ īpašums, šajā gadījumā dzīvoklis, tika pirkts. Ja šādas darbības neseko un līguma slēdzēju faktiskajās attiecībās nekas nemainās, piemēram, atsavinātājs turpina lietot dzīvokli un no īpašuma ieguvēja skatupunkta iztrūkst jebkāds ekonomisks pamatojums īpašuma lietojuma pieļaušanai, tas liecina par netipisku situāciju, kura, Augstākās tiesas ieskatā, kopsakarā ar pārējiem apstākļiem lietā var norādīt uz apstrīdētā darījuma noslēgšanas patieso mērķi.

Šajā sakarā tiesību doktrīnā teikts, ka, lai noskaidrotu lietas patiesos apstākļus, fakti ir jāvērtē to kopumā, nevis izolēti. Atsevišķu faktu atlase un to kļūdaina interpretācija neļauj atklāt patiesību. Atsevišķi fakti, izrauti no kopsakarības, zaudē pierādījuma spēku *(sk. A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumu. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 80.-83.lpp.).*

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pārsūdzētajā spriedumā (16.4., 16.5.,16.6., 16.7., 16.8., 16.9., 16.10., 16.11.) norādītos pierādījumus par apstrīdēto darījumu slēgšanas apstākļiem, darījumu noslēgšanā iesaistītajām personām un to saistību ar darījuma dalībniekiem, kā arī faktisko situāciju ar atsavinātā nekustamā īpašuma turpmāku izmantošanu, tiesa ir izanalizējusi kopumā sprieduma 16.13., 16.14.punktā nonākot pie secinājuma, ka nekustamais īpašums atsavināts ar mērķi izvairīties no turpmākām tiesiskām sekām – nekustamā īpašuma atsavināšanas citām personām, t.sk. kreditoriem, faktiski paturot nekustamo īpašumu atbildētāja /Persona A/ valdījumā, slēpjot to aiz atbildētāja/Nosaukums A/ īpašuma tiesībām.

Tādejādi tieši pirkuma līgumu reāls izpildījums – veicot samaksu par pirkumu, izmantojot kredītiestāžu pakalpojumus (sedzot /Persona A/ kredītsaistības pret AS Swedbank un/Nosaukums A/ saņemot aizdevumu no AS Citadele Banka) rada šķietamību par pirkuma līgumu reālu izpildījumu. Kaut no lietā esošajiem pierādījumiem –

izziņām par nekustamā īpašuma nodokļa maksājumiem (pārsūdzētā sprieduma 16.8.punkts), ziņām par /Nosaukums A/ saimnieciskās darbības neesamību (pārsūdzētā sprieduma 16.11.punkts), faktu, ka /Persona A/ laulātā pēc pirkuma līgumu noslēgšanas ir saņēmusi aizdevumu nekustamā īpašuma /Adrese A/, labiekārtošanai un kosmētiskajam remontam (pārsūdzētā sprieduma 16.10.punkts) nepārprotami izriet, ka /Nosaukums A/ kā jaunais nekustamā īpašuma īpašnieks nekādu saimniecisko darbību šajā īpašumā neveica, nelaida to saimnieciskajā apritē (izīrējot vai citādi gūstot no tā peļņu) tikai divus gadus veica nekustamā īpašuma nodokļa maksājumus. Savukārt /Persona A/ laulātā ir veikusi ieguldījumus šajā nekustamajā īpašumā. Bez tam apelācijas sūdzībās nav apstrīdēts pārsūdzētā sprieduma 16.13.punktā konstatētais, ka laulātie /Persona A/ un /Persona F/ kā laulātie šo īpašumu izmanto kopīgi.

[16.1] Par nepamatotu atzīstama /Persona A/ apelācijas sūdzībā ietvertā norāde par prasījuma tiesību neesamību prasītājas administratoram apstrīdēt /Persona A/ darījumus no prasītājas kā kreditora intereses skatu punkta.

Judikatūrā norādīts, ka "Īpašu vērību pelna darījumi, kas slēgti ar personām, kas saistītas ar parādnieku, attiecībā pret kurām ir pamatoti uzskatīt, ka tās zināja vai tām vajadzēja zināt par darījuma slēgšanas mērķi. Ne velti Latvijā starpkaru periodā Civilprocesa likuma VI pielikumā tika paredzēta īpaša kārtība darījumu apstrīdēšanai, kurus parādnieks noslēdzis kreditoram par ļaunu. Ja šādi darījumi slēgti ar personu, kas saistīta ar parādnieku, tajā skaitā radinieku, tika pieņemts, ka šīs personas zinājušas par parādnieka nolūku kaitēt kreditora interesēm, ciktāl viņas nepierāda pretējo.

Atjaunojot Civillikumu, piezīme pie 1438.panta par īpašu procesuālo kārtību darījumu apstrīdēšanai, kas noslēgti par ļaunu kreditoriem, ir saglabāta, bet procesuālā kārtība likumā nav iekļauta.

Augstākās tiesas ieskatā īpašas kārtības neesība Civilprocesa likumā nav šķērslis šādu strīdu izšķiršanai smelties tiesību principus no Latvijas pirmskara normatīvajiem aktiem, attiecīgi motivējot pierādīšanas nastas sadalījumu starp procesa dalībniekiem, kad nodibinātas netipiskas situācijas, kas (pretstatā parasti sagaidāmām civiltiesiskās apgrozības attiecībām) prasa īpašu, saprātīgam vērotājam ticamu skaidrojumu." *(sk.Augstākās tiesas Senāta 2018.gada 28.maija spriedums lietā Nr.SKC-82/2018).*

Tādejādi atzīstams, ka prasītāja kā /Persona A/ kreditors ir tiesīga apstrīdēt /Persona A/ un/Nosaukums A/ starpā noslēgtos nekustamā īpašuma atsavināšanas līgumus, kas noslēgti prasītājai kā kreditoram par ļaunu. Tā kā prasītājas prasījuma tiesības pamatotas uz 2007.gada 15.novembra aizdevuma līgumu, kura 4.punktā noteikts, ka kreditors ir tiesīgs vērst piedziņu uz parādnieka nekustamo mantu, /Persona A/ mantas samazinājums fiktīva darījuma rezultātā atsavinot sev piederošo nekustamo īpašumu ir atzīstams par apstākli, kas prasītājai kā kreditoram dod tiesības apstrīdēt šos darījumus, jo atzīstams, ka tie noslēgti par ļaunu kreditoram.

[16.2] Nav pamatots atbildētāju apelācijas sūdzībās norādītais, ka nevar atzīt par pamatotu Civillikuma 1., 1415., 1592.panta piemērošanu attiecībā uz apstrīdētajiem līgumiem, kas ir izpildīti veicot reālu pirkuma maksas samaksu izmantojot AS Citadele banka aizdevumu un dzēšot parādsaistības AS Swedbank.

Minētās normas noteic, ka tiesības izmantojamas un pienākumi pildāmi labā ticībā (Civillikuma 1.pants); neatļauta un nepieklājīga darbība, kuras mērķis ir pretējs likumiem, vai kura vērsta uz to, lai apietu likumu nevar būt par tiesiska darījuma priekšmetu (Civillikuma 1415.pants); neviens līgums ka sveicina kaut ko pretlikumīgu, netikumīgu vai negodīgu, nesaista (Civillikuma 1592.pants).

Tā kā līgumu apstrīdēšanas prasību cēlis kreditors – prasītāja, pamatojoties Civillikuma 1438.pantu, kas liedz kreditoram saņemt saistības izpildījumu no parādnieka /Persona A/, atbildētāju rīcību prasītāja saistījusi ar augstākminētajās Civillikuma normās paredzētajām sekām. Tādejādi pirmās instances tiesa pamatoti apstrīdētā sprieduma 16.līdz 16.17.punktos ir vērtējusi apstrīdēto darījuma dalībnieku gribas īstumu un darījuma mērķi, kā arī darījuma noslēgšanas apstākļus un noskaidrojusi darījuma dalībnieku gribas patiesos motīvus.

[16.3] Nav pamatots /Persona A/ apelācijas sūdzības arguments, ka prasītājas kā kreditora tiesības apstrīdēto darījumu slēgšanas brīdī netika aizskartas, jo prasītāja tobrīd vēl nebija /Persona A/ kreditors.

Kā izriet no lietas materiāliem apstrīdētie darījumi noslēgti 2010.gada oktobrī. Prasītāja prasījuma tiesības pret /Persona A/ ieguva pamatojoties uz 2011.gada 14.novembrī noslēgto cesijas līgumu. Taču tās izriet no 2007.gada 15.novembra aizdevuma līguma, kura izpildes termiņš iestājās 2008.gada 1.oktobrī.

Civillikuma 1805.pants noteic cesionāra tiesības no cesijas brīža darboties ar kreditora tiesībām un uz šī pamata rīkoties ar prasījumu, cedēt to savukārt citam un izlietot to pret parādnieku.

Tiesību doktrīnā norādīts, ka "lai cesionārs varētu pilnībā realizēt savas prasījuma tiesības, tad šo prasījuma tiesību ietvaros likums tam piešķir kreditora tiesības." *(sk.Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.), autoru kolektīvs prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā, Mans Īpašums, 2000, 303.lpp.).*

Tādejādi atzīstams, ka prasītāja uz cesijas līguma pamata ir ieguvusi prasījuma tiesības un kreditora statusu attiecībā pret /Persona A/ par prasījumiem, kas izriet no2007.gada 15.novembra aizdevuma līguma. Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka šajās tiesībās ietilpst arī no Civillikuma 1438.panta izrietošās kreditora tiesības apstrīdēt parādnieka darījumus, kas noslēgti par ļaunu kreditoram, jo minēto tiesību izlietošana ir viena no kreditora tiesību aizsardzības un īstenošanas metodēm.

[17] Civillietu tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu /Persona A/ apelācijas sūdzības argumentu, ka pirmās instances tiesa pārkāpusi Civilprocesa likuma 19.panta pirmās daļas 1. un 4.punkta noteikumus - nepieņemot pieteikto noraidījumu un neatstatoties no lietas izskatīšanas kaut tiesnesis piedalījies lietas Nr.C68282822 izskatīšanā, kur izteica savu vērtējumu prasības pamatā esošajam cesijas līgumam, un nevērtējot pēc būtības šajā lietā izvirzītos atbildētāju iebildumus pret cesijas līgumu.

Kā izriet no pirmās instances tiesas 2024.gada 16.februāra lēmuma tiesa atteikusies pieņemt noraidījumu šajā lietā, kas bija pamatots uz Civilprocesa likuma 19.panta pirmās daļas 4.punktu, jo tiesnesis piedalījies lietas Nr.C68282822 izskatīšanā, kas rada pamatotas šaubas par tiesneša objektivitāti, netiešu ieinteresētību un neitralitāti šajā lietā.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka "apstākļi, kas ir par pamatu tiesnešu atstatīšanai vai noraidīšanai, tiek iedalīti divās grupās: absolūtie un relatīvie. Absolūtie tiesnešu atstatīšanas vai noraidīšanas pamati izsmeļoši uzskaitīti komentējamā panta pirmās daļas 1.-3.punktā, bet relatīvie – norādīti panta tās pašas daļas 4.punktā, un to uzskaitījums nav pilnīgs. Pie absolūtiem atstatīšanas vai noraidīšanas pamatiem pieskatāms arī Civilprocesa likuma 18.pantā noteiktais aizliegums tiesnesim atkārtoti piedalīties tās pašas lietas izskatīšanā." *(sk.Civilprocesa komentāri. I DAĻA (1.-28.nodaļa) Otrais papildinātais izdevums, sagatavojis autoru kolektīvs prof.K.Torgāna zinātniskajā redakcijā, Tiesu namu aģentūra, 2016, 84.lpp.).*

[17.1] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka fakts, ka tiesnesis, kas izskatīja šo lietu, piedalījies arī lietas Nr.C68282822 izskatīšanā, kurā tika izskatīta /Persona A/ prasība pret prasītāju un /Persona D/ par cesijas līguma atzīšanu par spēkā neesošu, uz kurā pieņemto spriedumu tiesa atsaukušies šajā, nav pamats aizliegumam tiesnesim piedalīties šīs lietas izskatīšanā. Minētās lietas ir atsevišķas lietas, kaut daļa lietas dalībnieku tajās ir tie paši. Fakts, ka lietas Nr.C68282822 izskatīšanas priekšmets bija cesijas līguma spēkā esamība, un šajā lietā atbildētāju iebildumi faktiski pamatoti ar apgalvojumu par šī cesijas līguma spēkā neesamību, nav pamats apgalvojumam, ka tiesnesis piedalījies tās pašas lietas izskatīšanā atkārtoti.

[17.2] Tiesnesis nevar piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš personiski tieši vai netieši ir ieinteresēts lietas iznākumā vai ja ir citi apstākļi, kas rada šaubas par viņa objektivitāti *(likuma „Par tiesu varu" 14.panta pirmā daļa)*. Tiesnesim ir jāatsakās no piedalīšanās jebkurā tiesas prāvā, kurā tiesnesis nespēj pieņemt spriedumu objektīvi vai arī kurā pēc neatkarīga novērotāja domām tiesnesis nespēj pieņemt objektīvu spriedumu *(Bangaloras Tiesnešu ētikas principu 2.5.punkts)*. Arī Tiesnešu ētikas komisija vairākkārt ir uzsvērusi, ka, vērtējot atstatīt vai neatstatīt sevi no lietas skatīšanas, tiesnesim būtiski ir apsvērt, kā konkrētus apstākļus vērtētu informēts un saprātīgs sabiedrības loceklis *(sk. 2008.gada 1.augusta atzinumu, 2009.gada 12.jūnija un 2010.gada 29.oktobra skaidrojumus)*.

Tātad objektivitātes princips ir uzticēšanās tiesai svarīgs elements, tādēļ katram tiesnesim demokrātiskā sabiedrībā jārīkojas tā, lai procesa dalībniekos radītu šo uzticēšanos tiesai. Parasti ar objektivitāti saprot to, ka tiesnesim nav nekādu iepriekšēju aizspriedumu.

Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē ir atzīts, ka tiesas objektivitāti var analizēt no diviem aspektiem, proti, pēc subjektīvā kritērija – tiesneša personiskā pārliecība attiecībā uz konkrēto lietu, kā arī pēc objektīvā kritērija – vai ir pietiekamas garantijas, ka ir izslēgtas jebkādas leģitīmas šaubas par tiesneša objektivitāti *(sk. 1982.gada 1.oktobra sprieduma lietā „Piersack pret Beļģiju" 30.punktu, 1997.gada 25.februāra sprieduma lietā „Findlay pret Lielbritāniju" 73.punktu)*. Subjektīvais kritērijs nozīmē, ka tiesai jābūt subjektīvi brīvai no personīgiem aizspriedumiem vai uzskata. Tiesneša personīgā objektivitāte ir prezumējama, ja vien nav pierādījumu par pretējo. Savukārt objektīvā kritērija kontekstā jāizvērtē, vai, neatkarīgi no tiesneša personīgās rīcības, pastāv pārbaudāmi fakti, kas liek apsvērt viņa objektivitāti *(sk. 2006.gada 20.decembra sprieduma lietā „Jasinski pret Poliju" 53.punktu)*.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka ar 2024.gada 16.februāra lēmumu tiesa ir atzinusi, ka tiesnesim nav nekādu subjektīvu kritēriju, kuru dēļ viņam būtu pamats atzīt, ka tiesnesis nevar piedalīties šis lietas izskatīšanā. Minēto Civillietu tiesas kolēģijai nav pamata apšaubīt, jo tas ir katra tiesneša subjektīvs vērtējums, kuru var sniegt tikai konkrētais tiesnesis.

Attiecībā uz objektīvo kritēriju Civillietu tiesas kolēģija nekonstatē nekādus objektīvi pastāvošus faktus, kas liecinātu par tiesneša neobjektivitāti vai ieinteresētību šīs lietas izskatīšanā. Tiesneša pieņemtie procesuālie lēmumi šajā vai citās lietās nevar būt pamats objektivitātes apšaubīšanai, tie pārsūdzami Civilprocesa likumā noteiktā kārtībā, t.sk. pirmās instances spriedums, kas pārsūdzēts apelācijas kārtībā.

[18] Šādos apstākļos Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pamatoti ir apmierinājusi prasītājas prasību par parāda 400 000 EUR piedziņu no /Persona A/ un par 2010.gada 24.septembrī un 2010.gada 4.oktobrī starp /Persona A/ un/Nosaukums A/ noslēgto nekustamā īpašuma /Adrese A/, pirkuma līgumu atzīšanu par spēkā neesošiem no to noslēgšanas brīža, /Nosaukums A/ īpašuma tiesību dzēšanu uz šo nekustamo īpašumu un /Persona A/ īpašuma tiesību atzīšanu uz šo nekustamo īpašumu.

[19] Civillietu tiesas kolēģija norāda, ka tiesāšanās izdevumi tiks aprēķināti saskaņā ar Civilprocesa likuma redakciju, kas bija spēkā līdz 2025.gada 31.martam, jo grozījumi paredz, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi tiks iekļauti valsts nodevas maksājumā. Grozījumos ir iekļauti pārejas noteikumi, kur norādīts, ka tiesa, taisot spriedumu lietās, kas ierosinātas līdz 2025. gada 31. martam, piedzen no pusēm valsts labā summas, ko iemaksājusi valsts par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu atvasinājumu izgatavošanu, piegādāšanu, izsniegšanu un rakstveida pierādījumu atgriešanu atbilstoši šajā likumā noteiktajai kārtībai un 39. un 40. panta noteikumiem, kas bija spēkā līdz 2025. gada 31. martam. Tādējādi nav pieļaujama situācija, kad no puses divas reizes tiktu piedzīti minētie izdevumi.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam — proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta. [..]

Civilprocesa likuma 42.panta otrā daļa noteic, ja prasību noraida, atstāj bez izskatīšanas vai ja prasītājs atsakās no prasības, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos. [..]

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 10.punktu prasītāja atbrīvota no tiesas izdevumiem.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

[19.1] Civillietu tiesas kolēģija izskatīja lietu pēc būtības sakarā ar atbildētāju /Persona A/ un/Nosaukums A/ apelācijas sūdzībāmprasības apmierinātajā daļā – par parāda piedziņu no /Persona A/ un daļā par pirkuma līgumu atzīšanu par spēkā neesošiem, attiecīgu zemesgrāmatu ierakstu dzēšanu, lūdzot šajā daļā izskatīt lietu pēc būtības

un prasību noraidīt pilnībā. Pārējā daļā – par hipotēkas atzīšanu par spēkā neesošu un tiesību atzīšanu vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu, pirmās instances spriedums nav pārsūdzēts.

Ar spriedumu prasība pārsūdzētajā daļā apmierināta, bet prasījumi - atzīt par spēkā neesošu hipotēku un par tiesību atzīšanu pēc sprieduma labprātīgas izpildes termiņa notecēšanas vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu noraidīti ar pirmās instances spriedumu un apelācijas instancē netika skatīti.

Pie minētajiem apstākļiem Civillietu tiesas kolēģija pievienojās pirmās instances sprieduma pamatojumam un norāda, ka prasība apmierināta par 400 000 EUR piedziņu, atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „e" apakšpunktam par šādu prasību būtu maksājama valsts nodeva 5602,13 EUR, kas piedzenama no /Persona A/ valsts ienākumos.

Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 11.punkts noteic, ka prasības summa prasībās par darījuma izbeigšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu ir apstrīdētā darījuma summa.

No 2010.gada 24.septembra pirkuma līguma izriet, ka pirkuma maksa ir 40000 EUR, no 2010.gada 4.oktobra pirkuma līguma izriet, ka pirkuma maksa ir 45000 EUR tādējādi kopā 85000 EUR.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „d" apakšpunktam par šādu prasību būtu maksājama valsts nodeva 2104,69 EUR, kas piedzenama no /Persona A/ un /Nosaukums A/ vienādās daļās, proti, 1052,34 EUR no /Persona A/ un 1052,35 EUR no /Nosaukums A/.

Prasījums dzēst ierakstus zemesgrāmatā un atzīt īpašuma tiesības, atzīstams par prasību, kam nav mantiska rakstura vai kas nav jānovērtē, par ko maksājama valsts nodeva 70 EUR, kas piedzenama no /Persona A/ un /Nosaukums A/ vienādās daļās, proti, 35 EUR no katra.

Ar Rīgas apgabaltiesas civillietu tiesas kolēģijas 2019. gada 26. jūnija lēmumu apmierināts pieteikums par prasības nodrošinājumu.

Par prasības nodrošinājumu maksājama valsts nodeva 70 EUR apmērā, kas piedzenama no /Persona A/ un /Nosaukums A/ vienādās daļās, proti, 35 EUR no katra.

[19.2] Lietas izskatīšanas gaitā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi pirmajā instancē 29,56 EUR. Ņemot vērā, ka prasītāja, ceļot prasību tiesā, bija atbrīvota no tiesa izdevumu samaksas un prasība apmierināta daļēji pret diviem atbildētājiem, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi piedzenami no /Persona A/ un /Nosaukums A/ vienādās daļās, proti, 14,78 EUR no katra.

[20] Ievērojot to, ka prasība apmierināta, ar Rīgas apgabaltiesas civillietu tiesas kolēģijas 2019.gada 26.jūnija lēmumu piemērotais prasības nodrošinājums saglabājas līdz sprieduma izpildei.

[21] Civilprocesa likuma 195.panta pirmajā daļā noteikts, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot to apmēru [..].

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu un Senāta Civillietu departamenta senatoru kopsapulces 2021.gada 15.decembra lēmumā noteikto par šīs normas piemērošanu prasītājam nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētāja likumiskos 6% gadā no visas ar spriedumu piedzītās summas, atbilstoši Civillikuma 1763.panta 1.punktam nosakot, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

[22] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.$^{1}$pantu atbildētājam nosakāms 10 (desmit) dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par piedziņu.

**Rezolutīvā daļa**

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430., 432., 433. un 434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

**nosprieda**

prasību pārsūdzētajā daļā apmierināt.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods B/, par labu /Persona B/, personas kods /Personas kods A/, parādu 400 000 EUR.

Samaksa veicama /Persona B/ administratora Vigo Krastiņa kontā AS "Luminor Bank" Nr./Konta numurs A/.

Atzīt /Persona B/ tiesības saņemt no /Persona A/ likumiskos sešus procentus gadā no piedzītās summas, nepārsniedzot tās apmēru, par laiku no sprieduma spēkā stāšanās līdz tiesas sprieduma izpildei.

Atzīt par spēkā neesošiem no noslēgšanas brīža 2010.gada 24.septembrī starp /Persona A/ un /Nosaukums A/, Anglijas un Velsas reģistrācijas Nr./Reģistrācijas numurs A/, noslēgto pirkuma līgumu par nekustamā īpašuma /Adrese A/, kadastra Nr./Numurs B/, 1/2 domājamās daļas pirkumu un 2010.gada 4.oktobrī starp /Persona A/ un /Nosaukums A/ noslēgto pirkuma līgumu par nekustamā īpašuma /Adrese A/, 1/2 domājamās daļas pirkumu.

Dzēst Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./Numurs A/ II daļas 1.iedaļas ierakstus 15.1., 15.2., 15.3., 16.1., 16.2., 16.3. un atzīt /Persona A/ īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /Adrese A/.

Par labu valstij valsts nodevu piedzīt no /Persona A/ 6724,47 EUR apmērā (astoņi tūkstoši divi simti sešdesmit septiņi EUR, 3 centi) un no /Nosaukums A/ 1122,35 EUR apmērā, kas jāiemaksā Valsts kases, reģistrācijas Nr. 90000050138, kontā Nr. LV55TREL1060190911200, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods: TRELLV22, norādot datus personas un lietas identificēšanai.

Par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus piedzīt no /Persona A/ 14,78 EUR apmērā (četrpadsmit EUR un 78 centi) un no /Nosaukums A/ 14,78 EUR (četrpadsmit EUR un 78 centi), kuru samaksa veicama: saņēmējs Tiesu administrācija, konta numurs LV51TREL2190458019000, NMR 90001672316, saņēmēja banka Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kā arī dati lietas identificēšanai (lietas numurs, kā arī fiziskai personai - vārds, uzvārds, personas kods).

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2019.gada 26.jūnija lēmumu piemērotais prasības nodrošinājums saglabājas līdz sprieduma izpildei.

Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt termiņu - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par tiesas izdevumu piedziņu valsts labā, norādītajā termiņā maksājuma apliecinošu dokumentu iesniegt Rīgas apgabaltiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot Rīgas apgabaltiesā kasācijas sūdzību un iemaksājot drošības naudu 300 EUR apmērā Latvijas Republikas Augstākās tiesas, reģistrācijas Nr.90000068892, Valsts kases kontā Nr.LV83 TREL 8280 0100 0000 0.

Tiesnese referente Kristīne Zdanovska

Tiesnese Olita Blūmfelde

Tiesnese Sarmīte Vamža

*Dokuments parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.*